

"Rakhunkova palata Ukrainy. Zvit pro rezultaty audytu efektyvnosti vykonannya orhanamy Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy povnovazhen u sferi derzhavnoi mytnoi spravy ta borotby z pravoporushenniamy pid chas zastosuvannya mytnoho zakonodavstva" [Accounting Chamber of Ukraine. Report on the Results of the Audit of the Effectiveness of Enforcement by the State Fiscal Service of Ukraine of the Powers in the Field of State Customs Affairs and Combating Offenses during the Application of Customs Legislation]. http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16752589/zvit_12-3_2017.pdf?subportal=main

"Sproshchennia protsedur torhivli v Ukraini. Otsinky ta ochikuvannya biznesu 2017/2018" [Trade Facilitation in Ukraine. Business estimates and Expectations 2017/2018]. http://www.ier.com.ua/ua/areas_of_research/international_economics?pid=5985

"Systemnyi zvit. Aktualni problemy biznesu u mytnii sferi" [System Report. Actual Problems of Business in the Customs Sphere]. https://boi.org.ua/media/uploads/systemic_report_ii_2018/ii_2018_sytem_ua.pdf

Totska, T. S., and Arshynnikova, A. V. "Nedoliky v systemi derzhavnoho kontroliu mytnoi vartosti v Ukraini" [Shortcomings in the System of State Control of Customs Value in Ukraine]. *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy. Seriya «Derzhavne upravlinnia»*, no. 1 (2014): 150-158.

"Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, ta yoho derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony" [Association Agreement between Ukraine, on the One Hand, and the European Union, and Its Member States, on the Other]. https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/association_agreement_ukraine_2014_en.pdf

"Zvit Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy za 2017 rik" [Report of the State Fiscal Service of Ukraine for 2017]. <http://sfs.gov.ua/data/files/223549.PDF>

"Zvit Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy za 2018 rik" [Report of the State Fiscal Service of Ukraine for 2018]. <http://sfs.gov.ua/data/files/240396.pdf>

"Zvit pro vykonannya planu roboty Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy za 2016 rik" [Report on the Implementation of the Plan of Work of the State Fiscal Service of Ukraine for 2016]. <http://sfs.gov.ua/data/files/199244.pdf>

УДК 336.02
JEL: G22

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОГО РИНКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

©2019 СИТНИК Н. С., КРАВЦОВА О. В.

УДК 336.02
JEL: G22

Ситник Н. С., Кравцова О. В. Оцінка фінансової безпеки страхового ринку в сучасних умовах

Метою статті є дослідження рівня фінансової безпеки страхового ринку України з огляду на суттєвий вплив зазначеної сфери фінансового ринку на загальний рівень економічної безпеки країни. Визначено основні суттєві характеристики фінансової безпеки страхового ринку та проаналізовано основні індикатори стану фінансової безпеки страхового ринку України за 2016–2018 рр., а також їх порогові значення відповідно до чинного законодавства. Для оцінки рівня фінансової безпеки страхового ринку як невід'ємної складової економічної безпеки країни було використано показники, запропоновані Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, а саме: показник проникнення страхування, показник щільності страхування, частку довгострокового страхування в загальному обсязі зібраних страхових премій, рівень страхових виплат, частку премій, що належать перестраховикам-нерезидентам, і частку надходжень страхових премій трьох найбільших страхових компаній у загальному обсязі надходжень страхових премій. За результатами дослідження виявлено загальне зниження активності страхового ринку протягом 2016–2018 рр. і нестабільний рівень практично всіх основних економічних індикаторів. Розраховані кількісні значення свідчать про близький до небезпечного рівень фінансової безпеки українського страхового ринку. На підставі аналізу встановлено внутрішні та зовнішні загрози фінансовій безпеці страхових компаній, виявлено та запропоновано методи забезпечення фінансової безпеки страхового ринку України. Наголошено на значній мінливості процесів, які відбуваються на українському ринку, що ускладнює процес прогнозування майбутньої ринкової ситуації. Результати дослідження можуть бути використані для подальшого вивчення перебігу економічних процесів на страховому ринку України та розробки стратегії його розвитку.

Ключові слова: страховий ринок, фінансова безпека, фінансова безпека страхового ринку, індикатори стану фінансової безпеки страхового ринку, механізм забезпечення фінансової безпеки.

DOI:

Рис.: 2. Табл.: 2. Бібл.: 13.

Ситник Наталія Степанівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри державних та місцевих фінансів, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна)

E-mail: nsytnik@ukr.net

Кравцова Ольга Вікторівна – магістр, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна)

E-mail: olya.kravtsova333@gmail.com

УДК 336.02
JEL: G22

Ситник Н. С., Кравцова О. В. Оценка финансовой безопасности страхового рынка в современных условиях

Целью статьи является исследование уровня финансовой безопасности страхового рынка Украины, учитывая существенное влияние указанной сферы финансового рынка на общий уровень экономической безопасности страны. Определены основные существенные характеристики финансовой безопасности страхового рынка и проанализированы основные индикаторы состояния финансовой безопасности страхового рынка Украины за 2016–2018 гг., а также их пороговые

UDC 336.02
JEL: G22

Sytnyk N. S., Kravtsova O. V. Assessing the Financial Security of the Insurance Market in Today's Environment

The article is aimed at studying the level of financial security of the insurance market of Ukraine, taking into account the significant impact of this sphere of the financial market on the overall level of economic security of the country. The main essential characteristics of the financial security of the insurance market are defined and the main indicators of the financial security of the insurance market in Ukraine for 2016–2018 are analyzed, as well

значения в соответствии с действующим законодательством. Для оценки уровня финансовой безопасности страхового рынка как неотъемлемой составляющей экономической безопасности страны были использованы показатели, предложенные Методическими рекомендациями по расчету уровня экономической безопасности Украины, а именно: показатель проникновения страхования, показатель плотности страхования, долю долгосрочного страхования в общем объеме собранных страховых премий, уровень страховых выплат, долю премий, принадлежащих перестраховщикам-нерезидентам, и долю поступлений страховых премий трех крупнейших страховых компаний в общем объеме поступлений страховых премий. По результатам исследования выявлено общее снижение активности страхового рынка в течение 2016–2018 гг. и нестабильный уровень практически всех основных экономических индикаторов. Рассчитанные количественные значения свидетельствуют о близком к опасному уровню финансовой безопасности украинского страхового рынка. На основании анализа установлены внутренние и внешние угрозы финансовой безопасности страховых компаний, выявлены и предложены методы обеспечения финансовой безопасности страхового рынка Украины. Отмечена значительная изменчивость процессов, происходящих на украинском рынке, что затрудняет процесс прогнозирования будущей рыночной ситуации. Результаты исследования могут быть использованы для дальнейшего изучения хода экономических процессов на страховом рынке Украины и разработки стратегии его развития.

Ключевые слова: страховой рынок, финансовая безопасность, финансовая безопасность страхового рынка, индикаторы состояния финансовой безопасности страхового рынка, механизм обеспечения финансовой безопасности.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Библ.:** 13.

Сытнык Наталия Степановна – доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой государственных и местных финансов, Львовский национальный университет имени Ивана Франко (ул. Университетская, 1, Львов, 79000, Украина) **E-mail:** nsytnik@ukr.net

Кравцова Ольга Викторовна – магистр, Львовский национальный университет имени Ивана Франко (ул. Университетская, 1, Львов, 79000, Украина) **E-mail:** olya.kravtsova333@gmail.com

as their thresholds in accordance with the current legislation. To assess the level of financial security of the insurance market as an integral part of the country's economic security, the indicators proposed by the Methodical recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine were used, i.e.: insurance penetration rate, insurance density indicator, long-term insurance share in total premiums collected, level of insurance payments, share of premiums owned by non-resident reinsurers, and share insurance premiums for the three largest insurance companies in the total insurance premiums income. On the results of the study, an overall decrease in the activity of the insurance market during 2016–2018 and the volatile level of almost all major economic indicators are identified. The calculated quantitative values indicate close to dangerous level of financial security of the Ukrainian insurance market. On the basis of the analysis, internal and external threats to the financial security of insurance companies are determined, and methods of ensuring the financial security of the insurance market in Ukraine are identified and proposed. Significant variability of processes taking place in the Ukrainian market is noted, which makes it difficult to predict the future market situation. The results of the study can be used to further research the progress of economic processes in the insurance market of Ukraine in order to elaborate a strategy for its development.

Keywords: insurance market, financial security, financial security of insurance market, indicators of the financial security of insurance market, mechanism for ensuring the financial security.

Fig.: 2. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 13.

Sytnyk Natalia S. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of State and Local Finance, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79000, Ukraine)

E-mail: nsytnik@ukr.net

Kravtsova Olha V. – Master, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79000, Ukraine)

E-mail: olya.kravtsova333@gmail.com

Важливою складовою фінансової безпеки держави є фінансова безпека її страхового ринку. Саме безпека страхового ринку є основою для створення та розвитку ефективної системи захисту громадян, суб'єктів господарювання та держави в разі настання несприятливих подій. Крім того, страховий ринок розглядають в економічній літературі як джерело довгострокових інвестицій в економіку країни. Ринок страхових послуг, з одного боку, є невід'ємною складовою механізму забезпечення високого рівня фінансової безпеки будь-якої країни, а з іншого – через вплив негативних факторів він може істотно впливати на загальний рівень економічної безпеки країни. З огляду на двоякий вплив страхового ринку на рівень фінансової безпеки, актуальним постає питання дослідження тенденцій розвитку страхового ринку України в контексті забезпечення високого рівня фінансової безпеки в умовах нестабільного економічного середовища.

Основні аспекти сутності фінансової безпеки, відповідних загроз, економічних індикаторів, а також інструментарію, що використовують при визначенні параметрів фінансової безпеки страхового ринку, досліджено в різноманітних наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених-економістів. Зокрема, у праці Матвійчука Л. О. [1] розглянуто економічну

сутність фінансової безпеки страхових компаній у сучасних умовах господарювання; Губановою Л. І. [2] висвітлено роль страхування в забезпеченні фінансової безпеки держави в умовах глобалізаційних процесів; оцінка рівня фінансової безпеки страхового ринку України на підставі вивчення індикаторів його фінансової безпеки відображається в роботі Жабинець О. Й. [3].

Зважаючи на необхідність вивчення питань формування та підтримки фінансової безпеки країни в умовах економічних перетворень, варто визначити роль саме страхового ринку як сегмента фінансового ринку з високим потенціалом для подальшого розвитку. Тому, незважаючи на велику кількість наукових праць щодо визначення та оцінки фінансової безпеки страхового ринку, і надалі важливим залишається питання рівня фінансової безпеки ринку страхування та оцінка її основних індикаторів.

Мета статті полягає в дослідженні рівня фінансової безпеки страхового ринку України з огляду на істотний вплив зазначеної сфери фінансового ринку на загальний рівень економічної безпеки країни, аналізі основних індикаторів фінансової безпеки страхового ринку за 2016–2018 рр. і встановленні можливих загроз безпеці страхового ринку України.

Фінансова безпека страхового ринку виступає однією з основних складових економічної безпеки держави. Економічна безпека є системою економічних відносин, яка ґрунтується на механізмі узгодження економічних інтересів суб'єктів господарської діяльності, який дає можливість вирішувати економічні конфлікти з найменшими втратами та забезпечує незалежність, стійкість, розвиток, адаптаційність та інерційність національної економіки у взаємодії із внутрішнім і зовнішнім середовищем [4]. Роль фінансової безпеки як складової економічної безпеки країни полягає в досягненні такого рівня функціонування всіх суб'єктів страхового ринку, при якому їх економічний стан буде фінансово стійким до внутрішніх і зовнішніх загроз. На сучасному етапі головна функція страхового ринку полягає в акумуляції та розподілі страхового фонду з метою страхового захисту громадян і суб'єктів господарювання. Однак ця функція не реалізується в повному обсязі. За таких умов необізнаність у реальній значущості забезпечення фінансової безпеки страхового ринку може призвести до значних втрат фінансових ресурсів і, як наслідок, – до зниження можливостей забезпечення фінансової безпеки держави загалом. Саме ефективна діяльність страхових організацій повинна виступати важелем позитивних зрушень в економіці країни, як це і відбувається в усіх розвинутих країнах.

Поняття «фінансової безпеки» як економічної категорії включає в себе широкий спектр тлумачень. Основні сутнісні характеристики фінансової безпеки страховика як суб'єкта показано на *рис. 1*.

Як бачимо з наведеного *рис. 1*, фінансовий складник економічної безпеки є основним для подальшого становлення економічно ефективної страхової компанії. Український страховий ринок має по-

требу саме в такій компанії, яка здатна відстоювати інтереси як власників організації, так і страхувальників і вміє забезпечити свою фінансову безпеку як у звітному періоді, так і в майбутній діяльності в умовах необмеженої конкуренції на страховому ринку.

Страховий ринок України сприяє ефективному розвитку системи захисту суб'єктів підприємницької діяльності від негативного впливу ризиків та компенсує такий негативний вплив. Усі загрози страховому ринку України можна класифікувати на зовнішні та внутрішні (*рис. 2*).

Фінансова безпека страхового ринку загалом і конкретного страховика зокрема – це такий рівень забезпеченості страхових компаній фінансовими ресурсами, який дозволив би їм у разі потреби відшкодувати обумовлені в договорах страхування збитки їх клієнтів і забезпечити ефективне функціонування [11, с. 31]. Фінансова безпека страхового ринку визначається низкою показників – індикаторів фінансової безпеки, а також залежить від багатьох об'єктивних і суб'єктивних, внутрішніх і зовнішніх чинників та визначається фінансовою результативністю та ефективністю діяльності. Оцінка фінансової безпеки страхового ринку проводиться згідно з методикою розрахунку рівня економічної безпеки України. Основні індикатори та порогові значення індикаторів стану фінансової безпеки страхового ринку, рекомендовані Мінекономрозвитку України [5; 6], наведено в *табл. 1*.

Розраховані кількісні значення показників фінансової безпеки страхового ринку наведено в *табл. 2*.

Отже, у 2018 р. частка валових страхових премій у відношенні до ВВП становила 1,4%, що на 0,1% менше порівняно із 2017 р. За цим індикатором можна визначити рівень фінансової без-

Рис. 1. Основні сутнісні характеристики фінансової безпеки страхових компаній

Джерело: складено на основі [3–6].

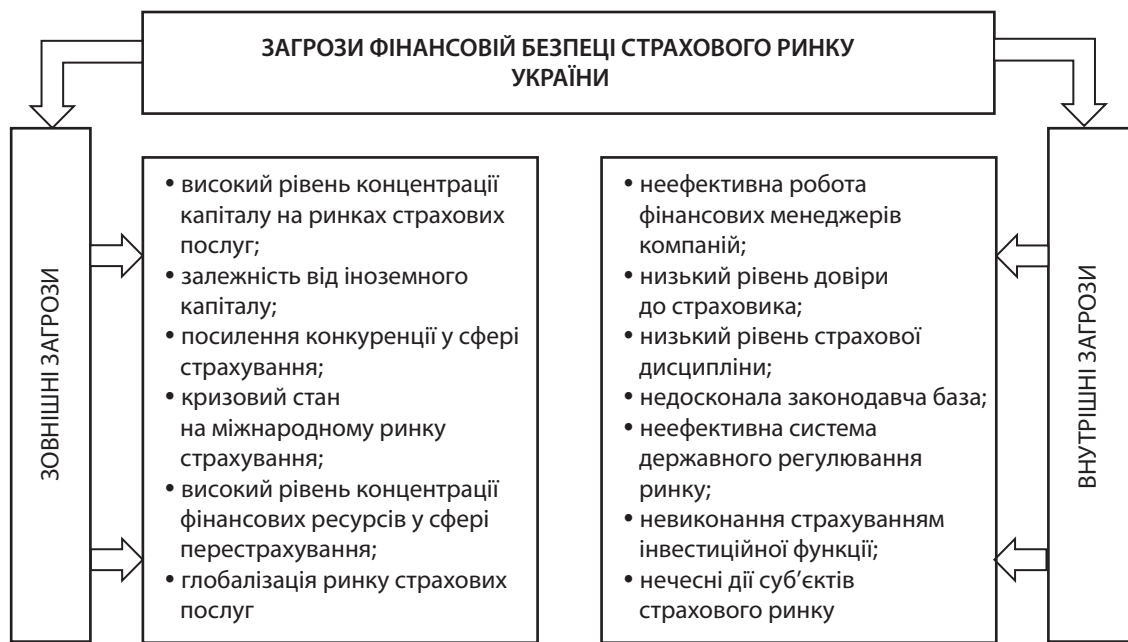

Рис. 2. Внутрішні та зовнішні загрози фінансовій безпеці страхового ринку України

Джерело: складено на основі [8–10].

Таблиця 1

Індикатори та порогові значення індикаторів стану фінансової безпеки страхового ринку України

№ з/п	Показник	Порогове значення	Сутність
1	Показник проникнення страхування, %	8–12*	Це співвідношення обсягу страхових премій та ВВП. Це найбільш важливий показник, що дає оцінку впливу страхування на соціально-економічний розвиток країни
2	Показник щільності страхування, дол. США	Не менше 140	Це сума страхових премій у розрахунку на душу населення. Цей показник свідчить про рівень споживання страхових послуг у країні
3	Частка довгострокового страхування в загальному обсязі зібраних страхових премій, %	Не менше 30	Показник дає можливість зробити висновки про рівень соціальної захищеності населення
4	Рівень страхових виплат, %	Не менше 30	Це співвідношення страхових виплат до суми отриманих премій. Рівень страхових виплат є показником, що впливає на довіру споживачів до страхових продуктів, які пропонуються на ринку
5	Частка премій, що належать перестраховикам-нерезидентам, %	Не більше 25	Показник відображає питому вагу страхових премій по ризиках, що передані в перестраховання нерезидентам
6	Частка надходжень страхових премій трьох найбільших СК у загальному обсязі надходжень страхових премій (крім страхування життя), %	10–30	Показник дає можливість оцінити рівень монополізації страхового ринку

Примітка: * – у методичних рекомендаціях 2013 р. порогове значення становить 1–8%.

Джерело: складено на основі [5; 6].

пеки України як незадовільний, тому що у країнах із ринковою економікою частка страхування складає до 10% від валового внутрішнього продукту, тоді як в Україні цей показник менше 2% при пороговому

значенні – не менше 8–12%. За такої ситуації страхування не має змоги впливати на розвиток економіки та не відіграє суттєвої ролі в соціально-економічних відносинах держави.

Індикатори стану фінансової безпеки страхового ринку України

№ з/п	Показник	Рік		
		2016	2017	2018
1	Показник проникнення страхування, %	1,5	1,5	1,4
2	Показник щільності страхування, дол. США	32,19	38,35	42,82
3	Частка довгострокового страхування в загальному обсязі зібраних страхових премій, %	7,84	6,71	7,91
4	Рівень страхових виплат, %	25,13	24,26	26,06
5	Частка премій, що належать перестраховикам-нерезидентам, %	11,27	7,82	6,07
6	Частка надходжень страхових премій трьох найбільших СК у загальному обсязі надходжень страхових премій (крім страхування життя), %	18,9	21,3	15

Джерело: складено на основі [12; 13].

Наступний індикатор – показник «щільності страхування». При аналізі дані цього індикатора спостерігається позитивна тенденція впродовж 2016–2018 рр. У 2018 р. порівняно з 2016 р. цей показник збільшився на 10,63 дол. Однак, незважаючи на позитивні зрушення, загалом можна констатувати низький рівень поширення страхових послуг, адже показник щільності страхування у 2016–2018 рр. не відповідав пороговому значенню.

Важливим індикатором також є частка страхування життя в загальному обсязі страхових премій. Страхування життя в розвинених країнах є основним інструментом соціального захисту населення і вагомим джерелом інвестування національної економіки. Виконуючи функцію накопичення грошових коштів, страхування життя акумулює внутрішні інвестиційні ресурси суспільства та сприяє поліпшенню економічного стану країни. Аналізуючи отримані дані за показником частки довгострокового страхування в загальному обсязі зібраних страхових премій, можна зазначити, що ця частка є незначною. Оптимальним значенням цього показника для України є 30%, хоча на вітчизняному страховому ринку у 2016 р. вона становила 7,84%, у 2017 р. – 6,71%, у 2018 р. – 7,91%. Оцінюючи фінансову безпеку страхового ринку за цим показником, варто зауважити, що її рівень є критичним, і, як наслідок, рівень соціальної захищеності громадян України є дуже низьким.

Рівень страхових виплат є показником, що впливає на довіру споживачів до страхових продуктів, які пропонуються на ринку, а отже, він здійснює значний вплив на імідж вітчизняних страхових компаній та на страховий ринок загалом. Для України вважається оптимальним рівень виплат 30%. У 2018 р. цей індикатор досягнув значення 26,06%, що свідчить про підвищення довіри населення до страхових продуктів та можливість уникнення поняття «псевдострахування», що міцно вкорінилося на страховому ринку України.

Ще одним показником є частка премій, що належать перестраховикам-нерезидентам. Протягом

2016–2018 рр. значення цього показника зменшувалося з 11,27% у 2016 р. до 6,07% у 2018 р. У цілому індикатор відповідає оптимальному значенню (не більше 25%). Проте для українських страхових компаній це не завжди на краще, адже перестраховання в нерезидентів гарантує не лише страховикові, але й страхувальникові, у тому числі державі, виплату за великими збитками та стабільність їх фінансового становища. Аналогічної гарантії вітчизняні перестрахові компанії на сьогодні забезпечити не можуть.

Частка надходжень страхових премій трьох найбільших страхових компаній у загальному обсязі надходжень страхових премій (крім страхування життя) становило 15% у 2018 р., що оцінюється як задовільне значення. Однак протягом 2016–2018 років рівень цього індикатора не досягав оптимальної оцінки, що свідчить про наявність несприятливого впливу факторів на розвиток конкуренції страхового ринку через високий рівень монополізму.

Як бачимо, існуючий стан української економіки з огляду на події, що відбуваються протягом останніх років, негативно вплинув на тенденції, що проявляються у страховій сфері.

У ході дослідження були виявлені такі дестабілізуючі фактори, які впливають на фінансову безпеку страхового ринку:

- ✦ *організаційно-правові*: нечітка державна політика у сфері страхування; неузгоджена та неповна нормативно-правова база; низький рівень державного регулювання та контролю за страховим ринком; неналежний рівень конкуренції на страховому ринку та відсутність дієвих стимулів подальшого розширення мережі страхової справи; неефективне забезпечення страхового захисту фізичних і юридичних осіб; несвоєчасне виконання зобов'язань перед страхувальниками; порушення страхового законодавства;

- ✦ *економічні*: низький рівень платоспроможного попиту юридичних і фізичних осіб на страхові послуги; високий рівень інфляції; незначні обсяги мінімального розміру статутного капіталу, фінансових активів страхових компаній і сукупних страхових резервів; недосконалість діючого порядку оподаткування страхових компаній;
 - ✦ *функціональні*: порівняно вузький асортимент страхових послуг, що надаються клієнтам; розбалансованість страхових портфелів; відсутність тривалого позитивного досвіду роботи з клієнтами; низький рівень менеджменту та маркетингу на ринку страхових послуг; недосконала інфраструктуру ринку;
 - ✦ *кадрові*: недостатній професійний рівень спеціалістів, що працюють у страхових компаніях; незначна кількість кваліфікованих менеджерів, андерайтерів, брокерів, актуаріїв, аварійних комісарів, диспашерів, експертів, фінансистів, бухгалтерів, юристів, суддів і програмістів, що знаються на нюансах страхової діяльності;
 - ✦ *інформаційно-аналітичні*: непрозорість українського ринку страхування; недосконала статистична база; неналежне інформаційне та консалтингове забезпечення страхової діяльності; відсутність спеціальних баз про недобросовісних страхувальників.
- Серед заходів забезпечення фінансової безпеки страхового ринку необхідно визначити такі:
- ✦ підвищення за рахунок коштів іноземних інвесторів рівня капіталізації та місткості вітчизняної страхової сфери;
 - ✦ залучення інвестицій у розвиток страхової інфраструктури;
 - ✦ підвищення якості страхових послуг і зниження витрат, що виникають у процесі їх надання;
 - ✦ підвищення рівня страхової культури та якості життя населення;
 - ✦ встановлення підвищених вимог щодо страхових компаній, що реалізують свою діяльність з іноземним капіталом;
 - ✦ забезпечення політичної стабільності в країні та створення нормативно-правової бази, яка б відповідала міжнародним стандартам;
 - ✦ сприяння розвитку страхового ринку та вдосконалення порядку ліцензування діяльності страховиків, дотримання вимог до джерел формування статутного капіталу та фінансового становища засновників;
 - ✦ розробка державних цільових програм науково-дослідних робіт у сфері страхування та підготовки висококваліфікованих спеціалістів для страхового ринку;

- ✦ удосконалення системи оподаткування страховиків та операцій перестраховання у перестраховиків-нерезидентів.

ВИСНОВКИ

Важливою складовою фінансової безпеки держави є фінансова безпека страхового ринку, яка визначається низкою показників – індикаторів фінансової безпеки. Рівень фінансової безпеки страхового ринку на сьогодні залишається низьким. Свідченням цього є мала частка страхових премій щодо ВВП; низький рівень поширення страхових послуг; незначна частка страхування життя в загальному обсязі зібраних страхових премій; низький рівень страхових виплат. Активний розвиток страхування в Україні можливий лише за наявності нормативно-правової бази, яка була б розроблена на основі міжнародних стандартів, та вдосконаленні державного страхового нагляду, що забезпечило б умови для розвитку конкуренції. Таким чином, саме за допомогою забезпечення фінансової безпеки страхового ринку стане можливим втілення фінансових інтересів України та її громадян на міжнародному і національному рівнях. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Матвійчук Л. О.** Концептуальні аспекти фінансової безпеки страхових компаній. *Вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова*. 2013. Т. 18. Вип 2/1. С. 30–32.
2. **Губанова Л. І.** Роль страхування у забезпеченні фінансової безпеки держави в умовах глобалізації. *Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Серія «Економічні науки»*. 2012. № 4. Т. 2. С. 58–63.
3. **Жабинець О. Й., Вакиряк Н. І.** Фінансова безпека страхового ринку України. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.4. С. 233–237.
4. **Ситник Н. С., Ковальчук М. П.** Аналіз фінансової безпеки кредитного ринку України. *Бізнес Інформ*. 2018. № 12. С. 323–328.
5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : затв. наказом Мінекономрозвитку від 29 жовтня 2013 р. № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13>
6. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України : затв. наказом Міністерства економіки України від 2 березня 2007 р. № 60. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0060665-07/ed20070302>
7. **Борисюк О. В.** Оцінка фінансових ресурсів страховика як ключовий елемент страхового менеджменту. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 2. С. 507–512. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/2_ukr/90.pdf
8. **Нечипорук Л. В.** Посилення загроз фінансової безпеці держави в умовах фінансової глобалізації. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2012. № 1. С. 281–298.
9. **Плешакова Н. А., Мороз П. А.** Взаємодія механізмів грошово-кредитної політики в забезпеченні фінансової стабільності України. *Науковий вісник Чернігівського держав-*

ного інституту економіки і управління. Серія 1 «Економіка». 2012. № 2. С. 182–188.

10. Бовсуновська Г. С. Специфічні прояви загроз фінансовій безпеці страхового ринку. *Економічний простір*. 2015. № 93. С. 189–199.

11. Кравчук Н. Я., Колісник О. Я., Мелих О. Ю. Фінансова безпека : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Вектор, 2010. 277 с.

12. Огляд страхового ринку / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Ohliad-strakhovoho-ryнку.html>

13. Статистична інформація / Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

REFERENCES

Borysiuk, O. V. "Otsinka finansovykh resursiv strakhovyya yak kliuchoviy element strakhovoho menedzhmentu" [Evaluation of Financial Resources of the Insurer as a Key Element of Insurance Management]. *Ekonomika i suspilstvo*. 2016. http://economyandsociety.in.ua/journal/2_ukr/90.pdf

Bovsunovska, H. S. "Spetsyifichni proiavy zahroz finansovii bezpetsi strakhovoho rynku" [Specific Displays of Threats to Financial Security of the Insurance Market of Ukraine]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 93 (2015): 189-199.

Hubanova, L. I. "Rol strakhuvannya u zabezpechenni finansovoi bezpeky derzhavy v umovakh hlobalizatsii" [A Role of Insurance is in Providing of Financial Safety of the State in the Conditions of Globalization]. *Zbirnyk naukovykh prats Vinnytskoho natsionalnoho ahrarnoho universytetu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, vol. 2, no. 4 (2012): 58-63.

Kravchuk, N. Ya., Kolisnyk, O. Ya., and Melykh, O. Yu. *Finansova bezpeka* [Financial Security]. Ternopil: Vektor, 2010.

[Legal Act of Ukraine] (2007). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0060665-07/ed20070302>

[Legal Act of Ukraine] (2013). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13>

Matviichuk, L. O. "Kontseptualni aspekty finansovoi bezpeky strakhovykh kompanii" [Conceptual Aspects of Financial Security of Insurance Companies]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu imeni I. I. Mechnykova*, vol. 18, no. 2/1 (2013): 30-32.

Nechyporuk, L. V. "Posylennia zahroz finansovii bezpetsi derzhavy v umovakh finansovoi hlobalizatsii" [Strengthening of a Threat to the Financial Security of the State in Conditions of Financial Globalization]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*, no. 1 (2012): 281-298.

"Ohliad strakhovoho rynku" [Overview of the Insurance Market]. Natsionalna komisiia, shcho zdiisniue derzhavne rehuliuвання u sferi ryнкiv finansovykh posluh. <https://www.nfp.gov.ua/ua/Ohliad-strakhovoho-ryнку.html>

Plieshakova, N. A., and Moroz, P. A. "Vzaiemodiia mekhanizmiv hroshovo-kredytnoi polityky v zabezpechenni finansovoi stabilnosti Ukrainy" [The Interaction of Monetary and Credit Management Mechanisms in Financial Stability Provision in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Chernihivskoho derzhavnogo instytutu ekonomiky i upravlinnia. Seriiia 1 «Ekonomika»*, no. 2 (2012): 182-188.

"Statystychna informatsiia" [Statistical Information]. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua>

Sytnyk, N. S., and Kovalchuk, M. P. "Analiz finansovoi bezpeky kredytnoho rynku Ukrainy" [Analyzing the Financial Security of the Ukrainian Credit Market]. *Biznes Inform*, no. 12 (2018): 323-328.

Zhabynets, O. I., and Vakyriak, N. I. "Finansova bezpeka strakhovoho rynku Ukrainy" [Financial Security of the Ukrainian's Insurance Market]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 21.4 (2011): 233-237.